ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 24-Aug-2012, 11:43
CMS/CFO: Sann Rada

នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-អ.ជ.ស.ដ
ភាគីដាក់ឯកសារ: ក្រុមមេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា
ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ភាសាដើម: អង់គ្លេស
កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ២៤ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយ កសចស ឬ អង្គជំនុំជម្រះ **សាធារណៈ/Public**
ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន:
ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:
ហត្ថលេខា:

សេចក្តីបន្ថែមខ្លីចំពោះសំណើអនុលោមតាមវិធាន ៣៥ សុំ ឲ្យមានចំណាត់ការជាបន្ទាន់ ប្រឆាំងនឹងរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស ហោ ណាំហុង

ដាក់ដោយ៖

ក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា

Michiel PESTMAN
Victor KOPPE
Andrew IANUZZI
Jasper PAUW
Joshua ROSENSWEIG

ផ្ញើជូន៖

សហជនជាប់ចោទ

សហព្រះរាជអាជ្ញា

លោកស្រី ជា លាង

លោក Andrew CAYLEY

សហមេធាវីនាំមុខដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

PICH Ang
Elisabeth SIMONNEAU-FORT

I. សេចក្តីផ្តើម

១. អនុលោមទៅតាមវិធាន៣៥ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង (វិធាន)[1] មេធាវីការពារជនជាប់ចោទ នួន ជា ("ក្រុមមេធាវីការពារក្តី") តទៅនេះសូមដាក់សេចក្តីបន្ថែមខ្លីចំពោះសំណើអនុលោមតាមវិធាន ៣៥ សុំឲ្យមានចំណាត់ការជាបន្ទាន់ប្រឆាំងលោក **ហោ ណាំហុង** រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសរបស់កម្ពុជា ("សំណើ") ដែលដាក់នៅថ្ងៃទី ១៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២[2] ។

II. អង្គហេតុពាក់ព័ន្ធ

២. បន្ថែមពីលើអង្គហេតុដែលមានចែងនៅក្នុងសំណើ[3] ព្រឹត្តិការណ៍ខាងក្រោម និងជាពិសេស*ព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតឡើងជាបន្តបន្ទាប់* គឺពាក់ព័ន្ធយ៉ាងសំខាន់ទៅនឹងសំណួរថា តើរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសបច្ចុប្បន្ននៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា នាពេលថ្មីៗនេះបានជ្រៀតជ្រែកចូលក្នុងកិច្ចការរដ្ឋបាលនៅ អ.វ.ត.ក. ដែរ ឬអត់។

ក. ដូចដែលបានកត់សម្គាល់នៅក្នុងសំណើ នៅពេលប្រឈមនឹងសំណួររបស់មេធាវីការពារក្តីនៅថ្ងៃទី ៣១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២ សាក្សី **ភី ភួន** (ហៅ ចៀម អតីតប្រធានសន្តិសុខនៅក្រសួងការបរទេសក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងជាអតីតអភិបាលរងស្រុកម៉ាឡៃ) បានបញ្ជាក់ថានៅក្នុងមួយកំឡុងពេល រហូតដល់ចុងបញ្ចប់នៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ **ហោ ណាំហុង** "គ្រប់គ្រងជំរុំអប់រំបឹងត្របែក"[4]។

ខ. សេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសាធារណៈរបស់ **ហោ ណាំហុង** ("សេចក្តីថ្លែងការណ៍") ដែលបានបដិសេធនូវតួនាទីគ្រប់គ្រងនៅបឹងត្របែក និងបានអះអាងថា ជាការមិនត្រឹមត្រូវសម្រាប់

---

[1] សូមមើលវិធានផ្ទៃក្នុង អ.វ.ត.ក. (វិសោធនកម្មលើកទី៨) ថ្ងៃទី ៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១១ ។

[2] ឯកសារលេខ E-219 ចុះថ្ងៃទី ១៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២,ERN 00834491–00834500 ។

[3] សូមមើលសំណើ នៅកថាខណ្ឌ២ ដល់កថាខណ្ឌ៥ ។

[4] សូមមើលឯកសារ E-1/99.1 ប្រតិចារិតសវនាការថ្ងៃទី៣១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១២ (សវនាការលើកទី៨៧), ERN 00831888–00831999, ទំព័រ 63:1–4 (សំណួរ: អរគុណលោកសាក្សី។ ថាតើធ្លាប់លោក ហោ ណាំហុង ធ្វើជាប្រធាន ឬអនុប្រធានបឹងត្របែក ដែរ ឬទេ? ចម្លើយ: នៅពេលតំណាងក្រសួងទៅទទួលគាត់ គាត់គ្រប់គ្រងនៅទីនោះ) ។

អ.វ.ត.ក. ក្នុងការ "បង្កភាពចម្រូងចម្រាស់" បានចេញផ្សាយនៅថ្ងៃទី ២ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ និងបានចុះផ្សាយទាំងក្នុងកាសែត *ឌឹ ខេមបូឌា ដេលី, ភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍* និងសារព័ត៌មានភាសាខ្មែរជាច្រើនទៀតនៅថ្ងៃបន្ទាប់[5]។

គ. បួនថ្ងៃក្រោយមក គឺនៅថ្ងៃទី ៦ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ គេហទំព័រ Cambodia Express News បានរាយការណ៍ថា លោក **វង្សមតុន** ហៅ **ភី ភួន** បានអះអាងថាបានឆ្លើយដាក់ ហោ ណាំហុង នៅ អ.វ.ត.ក. ដោយច្រឡំដោយសារតែការសួរសំណួរច្រំដែលមានលក្ខណៈធ្វើឱ្យភ័ន្តច្រឡំពីសំណាក់សហមេធាវីបរទេសរបស់ជនជាប់ចោទ[6]។ អត្ថបទសារព័ត៌មាននេះបានកត់សម្គាល់ថា លោក **ភី ភួន** "មានអារម្មណ៍ថាគាត់ត្រូវបានគេបង្ខំឱ្យផ្តល់សក្ខីកម្មចំពោះបញ្ហាអ្វីដែលគាត់មិនដឹង[7]។ ទាក់ទងនឹងការផ្លាស់ប្តូរគំនិតភ្លាមៗរបស់គាត់ លោក **ភី ភួន** បានប្រាប់ *កាសែត ឌឹ ខេមបូឌា ដេលី* ថាគាត់នឹងមិនព្រមត្រឡប់ទៅកាន់តុលាការវិញទេ ប្រសិនជាគាត់ត្រូវបានស្នើសុំឱ្យបញ្ជាក់ពីសក្ខីកម្មរបស់គាត់ លុះត្រាតែរដ្ឋាភិបាលចង់ឱ្យគាត់ទៅ។ "ខ្ញុំនឹងមិនទៅទេពីព្រោះខ្ញុំមិនស្រួលខ្លួន [...] ខ្ញុំមិនចង់ទៅទេ *ប៉ុន្តែប្រសិនបើរដ្ឋាភិបាលត្រូវការខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងទៅ*"[8]។

សេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះហាក់ដូចជាធ្វើបានសម្រេចយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាព និងគ្រប់គ្រាន់នូវលទ្ធផលដែលគេចង់បាន ។

---

[5] សូមមើលសំណើនៅកថាខណ្ឌទី២ ។ សូមមើលផងដែរ Chhorn Chansy និង Wallace, "សាក្សីនៅសាលាក្តីខ្មែរក្រហមបដិសេធការអះអាងរបស់ ហោ ណាំហុង" *កាសែត ឌឹ ខេមបូឌា ដេលី* ចុះថ្ងៃទី ១៣ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ ("អត្ថបទកាសែត ឌឹ ខេមបូឌា ដេលី") ទំព័រ១៧ (បន្ទាប់ពីរបាយការណ៍សារព័ត៌មានអំពីសក្ខីកម្មនេះត្រូវបានចុះផ្សាយលោក ហោ ណាំហុង បានចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍ខឹងសម្បារមួយ ដោយស្តីបន្ទោសធ្ងន់ៗដល់មេធាវីការពារក្តីថា "បានបង្ករឱ្យមានភាពចម្រូងចម្រាសក្នុងចំណោមសាធារណៈជន") ។

[6] អត្ថបទ Bayon "សាក្សីអះអាងក្នុងសវនាការថា Vân គឺជាប្រធានមន្ទីរកែប្រែបឹងត្របែក" *Cambodia Express New,* ចុះថ្ងៃទី ៦ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១២ (អត្ថបទ Bayon)។ សូមមើលផងដែរ អត្ថបទ *កាសែត ឌឹ ខេមបូឌា ដេលី* នៅទំព័រ១៧ ។

[7] អត្ថបទ Bayon ។

[8] អត្ថបទ *កាសែត ឌឹ ខេមបូឌា ដេលី* នៅទំព័រ១៧*(គូសបញ្ជាក់បន្ថែម)* ។

III. ច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ

៣. មេធាវីការពារសូមដាក់សារណាផ្នែកច្បាប់ដែលមានចែងនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី៦ រហូតដល់កថាខណ្ឌទី ១០ នៃសំណើ ។

IV. អំណះអំណាង

៤. ក្រៅពីចរិតលក្ខណៈខុសច្បាប់របស់សេចក្តីថ្លែងការណ៍ ដែលជាការថ្លែងជាសាធារណៈដោយមន្ត្រីនៃរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ទាក់ទងនឹងបញ្ហាដែលកំពុងតែពិចារណាដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង[9] ពេលនេះវាកាន់តែច្បាស់ទៀតថាការរំលោភមាត្រា ៣៥ បានលេចចេញជារូបរាងឡើង: **ហោ ណាំហុង** ពិតជាបាន "គំរាមកំហែង បំភិតបំភ័យ[...] ឬបើមិនដូច្នេះទេ ជ្រៀតជ្រែក*សាក្សី* [...] ដែល [...] បាន [...] *ផ្តល់ភស្តុតាង*នៅចំពោះ [...] អង្គជំនុំជម្រះ[10]។ ជាពិសេស ផ្អែកលើអង្គហេតុដែលបានគូសបញ្ជាក់ខាងលើ វាទំនងថាសាក្សី **ភី ភួន** បានបដិសេធជាសាធារណៈនូវ*សក្ខីកម្មផ្ទាល់មាត់*នៅក្នុងករណី០០២[11] (និងដោយមានភាពពាក់ព័ន្ធគឺសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់គាត់កាលពីឆ្នាំ ២០០០ទៅកាន់សារព័ត៌មាន[12]) *ពីព្រោះតែ*សំពាធពីរដ្ឋមន្ត្រីការទេសតាមរយៈការចេញផ្សាយសេចក្តីថ្លែងការណ៍[13]។

---

[9] សូមមើលសំណើ នៅកថាខណ្ឌទី១២-២១ ។

[10] វិធាន ៣៥(១)(ឃ)(បញ្ជាក់បន្ថែម) ។

[11] សូមមើលកថាខណ្ឌ២(ខ) ខាងលើ ។

[12] មានការចុះផ្សាយនៅក្នុងអត្ថបទសារព័ត៌មានមួយនាខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០០ ថា "ចៀម ក្រោយមកស្គាល់ជា ភី ភួន" អតីតបុគ្គលិកក្រសួងការបទេស" និងជាអភិបាលរងស្រុកម៉ាឡៃ" បាននិយាយទៅកាន់ *កាសែត ឌឹ ខែមបូឌា ដេលី* ដូចតទៅ: អនុលោមតាមផែនការរបស់[ក្រសួងការបរទេសកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ]...យើងចង់បាន ហោ ណាំហុង មកធ្វើជាបុគ្គលិក។ យើងមិនដឹងឲ្យស៊ីជម្រៅអំពីជំហររបស់គាត់ទេ ដូច្នេះយើងត្រូវធ្វើការជាមួយគាត់ និងធ្វើតេស្តភាពស្មោះត្រង់របស់គាត់ថា តើគាត់ជឿជាក់មកលើកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដែរ ឬអត់។ *ដូច្នេះយើងតែងតាំងគាត់ឲ្យធ្វើជាប្រធានបឹងត្របែក*"។ Kelly McEvers & Thet Sambath "មេដឹកនាំរដ្ឋាភិបាល និងខ្មែរក្រហម: ប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មោងងងឹត", *កាសែត ឌឹ ខែមបូឌា ដេលី* ចេញផ្សាយនៅថ្ងៃទី១-២ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០០ នៅទំព័រ ១១-១២ (បញ្ជាក់បន្ថែម)។ កំណត់សំគាល់: បើទោះបីមានភាពខុសគ្នាបន្តិចបន្តួចនៅក្នុងការសរសេរឈ្មោះខ្មែរ ក៏ច្បាស់ណាស់បុគ្គលដែលយោងនៅក្នុងអត្ថបទនេះ គឺជាសាក្សី ភី ភួន ដែរ។

៥. ម្យ៉ាងទៀត ដូចដែលបានគូសបញ្ជាក់នៅក្នុងសំណើ ពាក្យស្នើសុំតាមវិធាន៣៥ អាចទទួលយកបានជោគជ័យ ដោយមិនត្រូវការការបង្ហាញ [...] ដែលថាអំពើចង់ឲ្យជះឥទ្ធិពលលើចរិតលក្ខណៈរបស់សក្ខីរបស់សាក្សី ចេញជាលទ្ធផលឡើយ[14]។ ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីមានភស្តុតាងដែលថា ការប្រព្រឹត្តល្មើស (នៅទីនេះ គឺសេចក្តីថ្លែងការណ៍) សម្រេចបានលទ្ធផល (នៅទីនេះ គឺការបដិសេធរបស់សាក្សី **ភី ភួន**) អង្គហេតុបែបនេះ (i)គាំទ្រដល់ការយល់ឃើញដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថា មានហេតុផល "ឲ្យជឿជាក់បាន" ថាបុគ្គលម្នាក់ប្រហែលជាបានជ្រៀតជ្រែកក្នុងកិច្ចការរដ្ឋបាលរបស់តុលាការ និង(ii) ជះឥទ្ធិពលលើជំហានត្រឹមត្រូវដែលត្រូវចាត់ការ។ ហេតុដូច្នេះ បើមានការជ្រៀតជ្រែតដោយជោគជ័យនោះតម្រូវឲ្យចាត់ការយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរជាងការជ្រៀតជ្រែកមួយដែលមិនមានអានុភាព។

៦. ដំណោះស្រាយដែលស្នើនៅក្នុងសំណើ (និងនៅក្នុងសេចក្តីបន្ថែមនេះ) មិនកំហិតត្រឹមតែការវាយតម្លៃលើការប៉ះពាល់របស់សេចក្តីថ្លែងការណ៍ទៅលើសាក្សី **ភី ភួន** នោះទេ។ តែកិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់មេធាវីការពារក្តីទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ គឺមានលក្ខណៈទូលំទូលាយជាង សំដៅប្រឆាំងទៅនឹងអានុភាពរបស់សេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះទៅលើសាក្សីដទៃទៀត ដែលនឹងចូលខ្លួនផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងសំណុំរឿង០០២។ ដោយសារចំណាប់អារម្មណ៍យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរនៅក្នុងសំណើដែលលើកឡើងបានរំកិលពីបញ្ហាទូទៅជា បញ្ហាជាក់លាក់ អង្គជំនុំជម្រះគប្បីចាត់វិធានការឲ្យបានឆាប់រហ័ស ដើម្បីទប់ស្កាត់ការខូចខាត បន្ថែមទៀត។

V. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

៧. បន្ថែមពីលើដំណោះស្រាយជាក់លាក់ដែលបានស្នើឡើងនៅក្នុងសំណើ[15] និងពិចារណាពីទំងន់នៃភស្តុតាងថ្មីដែលបានដាក់នៅក្នុងសំណើនេះ អង្គជំនុំជម្រះ ដោយអនុលោមតាមវិធាន ៣៥(២)(ខ)

---

[13] កំណត់សម្គាល់: ដោយពុំទាន់មានការបញ្ជាក់ច្បាស់ចំពោះបញ្ហាដែលលើកឡើងដោយមេធាវីការពារក្តី ការកត់សម្គាល់ជាសាធារណៈរបស់សាក្សី ភី ភួន ដែលថា គាត់នឹងចូលមកអវតក ជាលើកទៅពីរ "បើសិនជារដ្ឋាភិបាលត្រូវការគាត់" បន្តផ្តល់ការសង្ស័យដោយសមហេតុផលថាការបដិសេធ គឺកើតចេញពីសេចក្តីថ្លែងការណ៍នោះ។

[14] សូមមើលសំណើ នៅកថាខណ្ឌ១០ (ស្រង់យុត្តិសាស្ត្រនៅ អ.វ.ត.ក) ។

[15] សូមមើលសំណើ នៅកថាខណ្ឌ២៣ ។

គប្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតបន្ថែមដើម្បីស្វែងរកថា តើមានមូលហេតុគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ធ្វើការស៊ើបអង្កេតប្រឆាំង **ហោ ណាំហុង** ដែរ ឬទេ។

សហមេធាវីការពារក្ដីលោក នួន ជា

Michiel PESTMAN   Jasper PAUW   Andrew IANUZZI